

գաղգիներէն թերթերուն մէջն ալ Հրատարա-
կուած է, շատ գնահատուած են¹։ Օտարներ
դիւրն կը նմանցընեն Ֆրանսուա Գորբէի։

* * *

Մկրտիչ Լֆ. Աճէմեան ազգային շրջա-
նակներու մէջ անձանթ ղէմք մըն է. աւելի
կ'ախորժի ընտանեկան առանձնական կեան-
քէն և կ'ը պարապի ուսումնական և արհես-
տական աշխատասիրութեամբ, պատկերա-
հանութեամբ և երաժշտութեամբ։ Երբեմն
փոքր դեր մը միայն խաղացած է իբր Հո-
գարարէն։ Պէշիկիմաշի Մարբուհեան վար-
ժարանի, Անգամ՝ նոյն գիւղի եկեղեցւոյ
թաղական խորհրդոյ։ Երեսփոխան ալ ե-
ղած է։

1. Արժան կը համարիմ ընդօրինակել Պա-
սյ մէջ Հրատարակուող Լէվանտ Հերալտ ան-
գլ-ֆրանսական թերթին մէկ յոյժ շահեկան
յօդուածի մասն, որուն ընթերցումն մեր ըսածը
կը հաստատէ։

« Mr M. Adjémian, Chef du Bureau des In-
génieurs à l'Administration des Postes et Té-
légraphes, est un poète populaire, dont les poè-
mes sont fort goûtés par les Arméniens. Dans
ses écrits ne perce aucune prétention à la
haute poésie; il choisit de préférence ses ty-
pes dans les classes moyennes de sa nation,
milieux où il puise du reste ses meilleures in-
spirations. Ce sont les incidents de la vie réelle
qui l'attirent le plus, et il les décrit avec grâce,
tendresse et naturel. Il lui répugne de se servir
du style écorçant des adeptes arméniens, - du
zolaïsme et de quelques jeunes gens qui, sous
prétexte de réformer la langue arménienne,
s'amuse à singer les *décadents* parisiens.
Dans les idées, les sentiments ainsi que dans
le style M. Adjémian s'attache à la simplicité
et à la clarté. Il ne traduit jamais une pensée
par un flot inutile, à l'instar des écrivains ar-
méniens de jadis; il a également horreur d'av-
vilir son langage pour se faire comprendre du
public ignorant. . . . Il a déjà publié plu-
sieurs volumes de poésies lyriques, frappées au
coin d'une gaieté franche et de beaucoup de grâ-
ce. Ses poèmes offrent aussi des images va-
riées et rappellent la manière de François Cop-
pée ». S. L. Lewand Hérauld - Février 22, - 1895.

* *

Մկրտիչ Լֆ. Աճէմեան ամուսնացած է
1866ին Օրդ. Միւնկլի Սազա Օղլու։ Այս
ամուսնութենէ ունեցած է երկու մանչ -
Սուրէն, Վաղինակ, - և երկու աղջիկ զա-
ւակներ, - Վիքթորիա և Պէլաքիս։

Յ. Ա.

Գոլիս, 20 Մարտ 1901։

†

ՄԱՏԹԵՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

ՊՊԱԼԵՓԱՆ ճակտին վերայ խընկարոյր.
Անդուժ մահն ահա՛ զըրօշմեց համբոյր.
Ձի վըշտասարսնու ցուեի անսահման
Տարին Հայրիկը մինչև գերեզման։

Աւագ... մարեցաւ մեր Հորիզոնի,
Ամենափայլուն աստղը գեղանի։
Ո՛վ սխտի զոցլ այն պարապն անհուն
Որ Նահապետին մահուամբն է կայուն։

Երկու սոխակներ, Վահէ և Վերոյր
Շատ կանուխ թրան և անհրապոյր
Թողին Մամուրեանն որ ծերութեան մէջ
Յուսահատօրէն լացաւ մինչև վերջ։

Շատ փրնառեց Ան իր զաւակները
Ու արտասուելով փակեց աչքերը.
Ոհ, հառաչանքներ, վերջին շունչին հեա,
Յունուար երկուքին կ'ըլլային անհեա...

Իր Յաքեանիին փառքերն ու պարծանք,
Հագիլ թէ տունի կաթիլ մ'ըստփոխնք,
Եւ արդ անտէր են զափնիններն աղուոր,
Գըրական աշխարհն կ'ողբայ մահն Անոր։

Ձի արդիւնաշատ մե՛ծ դաստիարակ,
Կըրթեց սերունդներ բարեկիւսանակ...
Իսկ մեր ափին մէջ զըրու խնդապիւր,
Ու Թարգմանածոյ հատորներ անթիւ։

Երկար տարիներ, անդադր, անդու,
Իր Արեւիկան՝ գեղեցիկն Մամուր,

Աշխատեցաւ ու ժողովուրդին մէջ,
Սրբոսոյս գիտութեան լոյսն ու յոյսն անշէջ։

Վերջին տարիներս, ցաւեր վըշտագին,
Խոր ծերութեան մէջ զինքը ընկճեցին,
Յոգնած էր այլ եւս, յոգնած, պարտասած,
Մոռցաւ ամէն բան ու թրռաւ, զընաց։

Թուղթ, զըրիչ, մեղան, Մամուլ ու մատեան
Իրենց սիրելին կ'ողբան յաւիտեան։
Ո՛հ, մեծ կարուստին վիշտն է հաւատար,
Որ պատճառեց մեզ սուգ անմթխիթնար։

« Մաքրափայլ հօգիւ, թրռա՛ր արդ երկինք
« Ուրախութեան անդ բազմել ի հարկինք
« Ո՛ւր Արդարութեան փառաց զափնինք
« Անթառա՛մ պրտակ հիւսնն բեզ նուէր... »

« Երջանիկ մեռար, անմահ Մամուրեան
« Գերեզմանն ահա մարմնոյդ օթեւան
« Սիրելիներուդ հետ խաղա՛ղ հանդէ՛
« Ու թո՛ղ մարդկութիւնն ըզբեզ միշտ յիշէ... »

ՏԻԳՐԱՆ Պ. ԳԱՍԱԳԵԱՆ

ՈՐԲԵՐԸ

ԳԵՂՈՆ

ՊԱՐԻՐ էին անձրեւ, կարկուտ,
Թուփերն էին կանաչացեր,
Բայց զիշերները սառն ու ցուրտ
Ճաթընտէին գետինը գետ։

Հեռուն՝ ժայռի մը կըշտին քով՝
Երկու փոքրեր՝ բոյր և եղբայր
Եկան նըստիլ. մին անվրդոյ,
Միւր արխուր ու դալիահար։

ԵՂԲԱՅՐԸ

Ո՛րչափ հեռու ենք մեր գիւղէն.
Կը տեսնեն ժամն. Անթի իմ.
Ես շատ յոգնած եմ քալելէն.
Քուրիկ, քըշիկ մը հաց կ'ուզեմ։

ԳՈՅՐԸ

Ահաւասիկ, ա՛ն, ամբողջ կեր,
Ես տակաւին անօթի չեմ.

Կըրնամ մինչեւ վաղն ըսպանի,
Ձի քեզմէ չարս տարի մեծ եմ։

ԵՂԲԱՅՐԸ

Բայց կ'աղաչեմ քեզ, իմ քուրիկ,
Ըսէ ինձի թէ մենք ինչո՞ւ.
Մինչ նընջէ մեր սիրուն մայրիկ՝
Կը թափառինք տունէն հեռու։

ԳՈՅՐԸ

Վասն զի մեր բարի մայրիկ
Իր խոր քունէն ալ չ'արթընար.
Եւ զի չունինք մենք ոչ ոքիկ
Որ աշխատի մեզի համար։

ԵՂԲԱՅՐԸ

Վերջ չունի՛մ այդ քունն։

ԳՈՅՐԸ

Հոգին տակ

Յանկապատին մէջ առանձնակ...
Պիտի նընջէ նա յաւիտեան։

ԵՂԲԱՅՐԸ

Պիտի չտեսնե՛մ երբեք ես ան։

ԳՈՅՐԸ

Արդայութեան մէջ ան չըբեղ՝
Կ'երդէ սրբոց հետ զուլարար,
Պիտ' սնենանք անոր քով տեղ,
Եթէ չըլլանք, եղբայր իմ, չար։

ԵՂԲԱՅՐԸ

Քուրիկ, եղբայրդդ պիտ' ըլլայ
Խիստ, քեզի ես խօսք կու տամ,
Բայց կը խրփուին աչերս ահա,
Ըսէ, կ'ուզե՛ս արդեօք քնանամ։

ԳՈՅՐԸ

Այո՛, ինձ ալ կը բերէ քուն
Գիշեր, նընջենք մինչեւ առտու.
Յետոյ կ'երթանք կարկառելու
Մեր ձեռուները հարուսաներուն։

Երբ արշալոյսըն երեւցաւ
Խոտն ու թըփիկ սառեր էին,
Որբերը գետ կը նընջէին...
Ու չարթընցան անանք բընաւ։

ԼՏԱՌԱԿ Տ՝ԱՆԱՎԸՄԵՆ

Թրգմ. Լ. Ա. ՂԱԶԻՅԵԱՆ